

СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФАКУЛТЕТ ПО ЖУРНАЛИСТИКА И МАСОВА КОМУНИКАЦИЯ
КАТЕДРА „КОМУНИКАЦИЯ И АУДИОВИЗУАЛНА ПРОДУКЦИЯ“

АВТОРЕФЕРАТ

НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА:

**ЛАТИНОАМЕРИКАНСКАТА ИСПАНОЕЗИЧНА
ПУБЛИЦИСТИКА ОТ СРЕДАТА НА ХХ ВЕК ДО ДНЕС**

*За присъждане на образователна и научна степен „доктор“
по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и
информационни науки*

Докторант:

Владимир Стоичков

Научен ръководител:

проф. дфн Милко Петров

София

2022

Съдържание

- 4** 1. Обща характеристика на дисертационния труд
 - 1.1. Актуалност и значимост на темата
- 5** 1.2. Обект на дисертацията
- 1.3. Цел на дисертационния труд
- 6** 1.4. Изследователски задачи
- 1.5. Хипотези
- 7** 1.6. Методи на изследването
- 8** 1.7. Ограничения
- 9** 1.8. Научна новост
- 1.9. Приложимост и полезност
- 10** 1.10. Обем и структура на дисертацията
- 2. Съдържание на дисертационния труд
- 11** 2.1. Въведение
- 2.2. Първа глава: Гео-политически контекст за раждането на модерната испаноезична публицистика в Латинска Америка
- 13** 2.3. Втора глава: Поява и развитие на литературната журналистика в Латинска Америка
- 14** 2.4. Трета глава: Методологична рамка на дисертационния труд
- 15** 2.5. Четвърта глава: Резултати и анализ на първия обект на изследването. Представители и тенденции на латиноамериканската испаноезична публицистика в периода от „бума“ до днес
- 17** 2.6. Пета глава: Резултати и анализ на втория обект на изследването: Дамското присъствие в латиноамериканската

публицидника като отражение на социалното и политическо развитие
в региона

- 19** 2.7. Заключение
- 24** 2.8. Принос на изследването към темата
- 26** 2.9. Библиография
- 33** Собствени публикации по темата
- 35** 2.10. Приложения

1. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд „ЛАТИНОАМЕРИКАНСКАТА ИСПАНОЕЗИЧНА ПУБЛИЦИСТИКА ОТ СРЕДАТА НА ХХ ВЕК ДО ДНЕС“ е организиран във въведение, пет глави, заключения, принос на изследването към темата, библиография и приложения. Съдържа 122 източника. От тях 26 са на български език, останалите 96 на испански. Използвани са също така 15 илюстрации и 3 таблици, продукт на собствена разработка.

Изследването обхваща периода от зараждането на така наречения латиноамерикански литературен бум през 60-те години на миналия век до наши дни.

1.1. Актуалност и значимост на темата

Латиноамериканската испаноезична публицистика е малко проучвана тема от академичните изследователи у нас и същевременно, поне на този етап, не е обект на пазарен интерес за издателствата.

Българският читател познава литературното творчество на автори като Едуардо Галеано, Томас Елой Мартинес, Елена Понятовска, Ернесто Сабато, Карлос Фуентес, Хулио Кортасар и други, но не и журналистическите им текстове. А именно журналистиката, или по-точно литературната журналистика е голямата страст на Латинска Америка и нейната визитна картичка в писаното слово.

Всички големи пера в региона, начело с нобелистите Габриел Гарсия Маркес, Марио Варгас Льоса, Пабло Неруда, Мигел Анхел Астуриас, Октавио Пас, са били журналисти. С днешна дата най-популярните латиноамерикански автори като Мартин Капарос, Хуан Вижоро, Лейла Гериеро, Клаудия Пинеиро, Сантьяго Ронкайольо, Алберто Салседо Рамос, Хуан Габриел Васкес, за да назовем само неколцина, присъстват перманентно в световните медии с журналистически текстове, провокирайки жанровете със своите търсения и оригиналност. И това е

традиция, която се поддържа с ентузизъм повече от столетие, още от епохата на модернистите Хосе Марти, Рубен Дарио, Сесар Вайехо.

Опознаването на латиноамериканската испаноезична литературна журналистика означава духовното откриване на Америка и най-вече на специфичното ѝ разказвателно майсторство, което се е превърнало в запазена марка в световната история на писаното слово.

1.2. Обект на дисертацията

Обект на изследването е латиноамериканската испаноезична публицистика от периода на зараждането на Новата журналистика през 60-те години на миналия век до съвременността.

Предмет на изследването са най-значимите автори, техните теми и водещите заглавия на латиноамериканската испаноезична публицистика, предлагащи оригинален и новаторски подход. Също така се акцентира върху ролята на публицистиката като историческо свидетелство от Латинска Америка и влиянието ѝ в тенденциите на съвременната журналистика и литературния пазар. Отделено е специално място и на дамското присъствие в литературната журналистика като отражение на социалното и политическо развитие в региона през последните шест десетилетия.

1.3. Цел на дисертационния труд

Обосновката на дисертационния труд е да предложи систематизиран обзор върху опита на най-добрите латиноамерикански автори през последните шест десетилетия, които са добавили собствен подход и оригиналност в третирането на темите от обществен интерес. С други думи, акцентът пада върху постиженията на латиноамериканската традиция, чиято максимална експресивност е постигната в литературната журналистика и в литературата.

Паралелно с това дисертационния труд е своеобразен културен мост с богатата, екзотична и сравнително слабо позната у нас латиноамериканска действителност.

1.4. Изследователски задачи

Задачите на изследването са разделени в две основни направления, номинирани като първи и втори обект на изследването. Техните характеристики са следните:

- Първи обект на изследването: водещи автори, теми тенденции.
Да се определят кои са най-ярките представители и кои са водещите теми и тенденции на латиноамериканската испаноезична публицистика от „бума“ до наши дни.
- Втори обект на изследването: ролята на жената в латиноамериканската публицистика.
Да се анализира и обобщи дамското присъствие (авторки и персонажи) в латиноамериканската публицистика като отражение на социалното и политическо развитие в региона.

Наред с това, като отделни подточки към изброените задачи, изследването цели да създаде своеобразна публицистична карта на Латинска Америка, включваща най-значимото в жанра от испаноезичните територии от Мексико до Патагония, както и да посочи съвременните тенденции на испаноезичната публицистиката в Латинска Америка.

1.5. Хипотези

Изследването се разви на базата на четири основни хипотези, по две за всяка от специфичните цели:

- Първа хипотеза: Водещите литературни журналисти в Латинска Америка са и най-четените писатели от региона на световно ниво.

- Втора хипотеза: Темите на латиноамериканската литературна журналистика са в пряка зависимост от политическите и социални промени в тамошното общество.

- Трета хипотеза: Дамското присъствие в латиноамериканската публицистика е в унисон със социалния и духовен пулс в региона и е пряко отражение на промените през последните две десетилетия.

- Четвърта хипотеза: Женските персонажи в латиноамериканската литературна журналистика са метафорична проекция на местното светоусещане.

1.6. Методи на изследването

За реализирането на изследването е използван качественият (куалитативният) метод. Той е базиран на анализ на съдържанието, получено при набора на данни от специализираните източници. (Куалитативният) метод по своя характер е изследователски и интерпретативен. Целта му е да набере концепции, а не нумерични данни.

Качественият (куалитативният) метод се наложи в избора, поради естеството на темата, в която водещо е качеството, а не количественото натрупване. Единствено изключение бе допуснато при формирането на таблиците в изучаваните случаи, където беше използвана смесена техника – качествен (кавалитативен) и количествен (куантитативен) метод, поради необходимостта да се регистрират броя публикации и награди на отделните автори, за да бъдат степенувани.

Изследването бе реализирано в периода от 2019-2021 г. и премина през следните три етапа:

- Изследователски етап. С този етап стартира практическата част на изследването. В него става дума за детайлна библиографска ревизия на специализираните източници по темата. В конкретния случай това са книги, списания, алманаси, библиографии, статии, университетски програми, видео и аудио интервюта на специалисти и автори в областта на литературната журналистика

в Латинска Америка. Целта на първия етап е да бъдат локализиран авторите и творбите, които да бъдат използвани в анализа на резултатите.

- Описателен етап. След определянето на базовия материал на изследването – а именно кои автори и творби ще попаднат в него, започва вторият етап в конструкцията на процеса. Той се фокусира върху анализа на съдържанието. Този етап е наричан описателен, защото по описателен начин прави обобщение на получените резултати. Паралелно с това предлага произтичащите изводи от въпросните резултати.
- Обяснителен етап. Третият етап е свързан с последните страници на дипломната работа. В него са включени заключенията и препоръките, свързани с обектите на изучаване. Също така е отделено място за приноса на изследването към глобалната визия на избраната тема.

1.7. Ограничения

Изследването е лимитирано в рамките на 60 години, от 1960 до 2020. Обект на изследването са 19-те държави, които се вписват в параметрите на Латинска Америка и официалният им език е испанският. А именно (изброени по азбучен ред): Аржентина, Боливия, Венецуела, Гватемала, Доминиканска република, Еквадор, Колумбия, Коста Рика, Куба, Мексико, Никарагуа, Панама, Парагвай, Перу, Пуерто Рико, Салвадор, Уругвай, Хондурас, Чили.

Времевият пояс на изследването обхваща периода от началото на латиноамериканския литературен бум от 60-те години на миналото столетие до наши дни. Практически това е третият етап от развитието на латиноамериканската хроника.

1.8. Научна новост

Научната новост, предложена от изследването за българския академичен свят, е включването на непознати до момента у нас латиноамерикански автори и творби, като например Мартин Капарос, Лейла Гериеро, Хуан Вижоро, Алберто Салседо Рамос, Леонардо Аберкорн, Сусана Виенер и други, които през последното десетилетие маркират нов латино „бум“ в съвременната световна журналистика.

Новаторски е и подходът да се анализира политическата и социалната реалност на даден регион чрез дамското присъствие в литературната журналистика, в качеството на автори и персони, както и сравнителната съпоставка между участието на жените в журналистиката и политиката.

1.9. Приложимост и полезност

Изложеното в предходната точка гарантира приложимостта и полезността на дисертационния труд за българската академична общност. Трудът предлага една непозната глава от историята на световната журналистика, която може да послужи за база на бъдещи изследвания и разработки, с цел задълбочаване на познанието в тази посока.

Професионалната журналистика остава единственият пристан за качествена информация. Инструментите на работа се усъвършенстват, техническата база се променя, но основните нужди и предпочитания са практически константни в цялото човешко съществуване (храна, здраве, благоденствие, любими хора, чувство за важност, откъснат живот, за да само назовем само някои от тях). Тоест, казано по боржевски, всичко вече е написано. Към което Аугусто Монтеросо метафорично добавя: *„Аз не пиша, аз само коригирам“* (Monterroso, 2003, стр. 29). Затова приемствеността – и познанието за вече написаното – е важен фактор в професионалното развитие на практикуващите журналисти. Оттук иде и обосновката на дисертационния труд, а именно да предложи систематизиран обзор върху опита на най-добрите латиноамерикански автори, които вече са

разработвали споменатите по-горе теми и са добавили собствен подход и оригиналност в тяхното третиране. Иначе казано, става дума за постиженията на латиноамериканската традиция, чиято максимална експресивност е постигната в литературната журналистика и в литературата.

1.10. Обем и структура на дисертацията

Дисертационният труд се състои от 208 страници, структурирани в три раздела, които най-общо могат да бъдат разделени по следния начин:

- Въведение (увод и необходими уточнения по терминологията, използвана в дисертационния труд).
- Развитие (геополитически контекст за раждането на модерната испаноезична публицистика в Латинска Америка; поява и развитие на литературната журналистика в Латинска Америка; методологична рамка на дисертационния труд; резултати и анализ).
- Финал (заключения; принос на изследването към темата, библиография, приложения).

2. Съдържание на дисертационния труд

Паралелно с културата на „лайковете“ и дигиталния поток, заливащ ни ежедневно с важни и маловажни информации, съобщения, твърдения, плагиатства и фалшификати, с изблици на его, с манипулации, слухове и откровени лъжи, съществува една истински богата продукция на текстове от жанра на не-фикцията, които си струва да бъдат изследвани, опознати отблизо и отделени от блатото на всеобщата забрава. Защото думите са реалното наследство на всяка епоха.

Този дисертационен труд е една крачка в тази посока.

2.1. Въведение

Какво е мястото на публицистиката (литературната журналистика) в латиноамериканската творческа традиция? Кои са нейните теми и герои? Какво можем да научим от тях?

В литературната или субективна журналистика авторът ползва свободата на писателите. В избора му на тема актуалността не е изискване, съответно той е независим от информационния поток, обемът е гъвкав в зависимост от съдържанието, може да използва формата „аз“ в изложението на събитията, дори да се превърне в главен персонаж на текста, какъвто е случаят с гонзо-журналистиката на Хънтър Томпсън. Практически единствената разлика с литературата е, че тук авторът не може – или поне ни би трябвало – да отива отвъд фактите. Тоест във фикцията е позволено да се променя реалността (затова и се нарича фикция, кореспондиращо на измислено, въображаемо), докато в литературната журналистика фактите са недосегаеми. Между останалите показатели съществува знак за равенство.

Погледнато от друг ъгъл, добрата журналистика може да се трансформира в литература, в изкуство. И обратното – фикцията във всичките ѝ форми често влиза в параметрите на журналистиката, предлагайки интересни и непознати данни от реалността, пък макар и само като фон или аргумент на измислени събития.

Дисертацията цели да обобщи латиноамериканския опит в тази посока, систематизирайки отделните периоди в развитието на нейната публицистика и същевременно да открие автори и издания, които са оставили видима следа в световната журналистика.

2.2. Първа глава: Геополитически контекст за раждането на модерната испаноезична публицистика в Латинска Америка

Испаноезичната част на Латинска Америка обхваща 19 държави, разположени от Мексико до Огнена земя. Става дума за Аржентина, Боливия, Венецуела, Гватемала, Доминиканска република, Еквадор,

Колумбия, Коста Рика, Куба, Мексико, Никарагуа, Панама, Парагвай, Перу, Пуерто Рико, Салвадор, Уругвай, Хондурас, Чили. Освен тях на планетата съществуват само още две страни, в които испанският е официален език: Испания в Европа и Екваториална Гвинея в Африка. Изчислява се, че за над 400 млн. души испанският е майчин език, което го поставя на второ място в света по този показател – след китайския (1.2 млрд. души) и пред английския (328 млн. души).

За да бъде разбрана публицистиката на Латинска Америка, е необходимо да се познава историята ѝ, която до голяма степен наподобява клониран сценарий със свободна интерпретация във всяка от 19-те държави.

Непосредствено преди конкистата в края на XV век, териториите от Мексико надолу са доминирани от две големи индиански цивилизации – ацтеките на север от Панамския канал и инките на юг от него. Преобладаващата част от по-малките племена са техни васали и тази ситуация на неравнопоставеност до голяма степен облагодетелства испанската конкиста, постигната с малко на брой войници.

Испанската доминация продължава до първата четвърт на XIX век, когато вдъхновена от Френската революция и Просвещението и с примера на отвоюваната независимост в Съединените щати, Латинска Америка начева борбата си за отделяне от испанската корона. Целта е постигната около 1825 г.

Следват съюзи по интереси, регионални конфликти, разцепление в трите основни центъра на контраконкистата – Велика Колумбия, Федерална Република на Централна Америка и Обединените провинции от Рио де ла Плата. Така се ражда съвременната карта на Латинска Америка, а на сцената излиза фигурата на „каудильото“, в буквален превод „водача“.

Миналият век в общи линии се характеризира с военните преврати на десницата и въоръжената борба на левицата. На принципа на махалото и вече в гарантирани демократични условия, в началото на новия век Латинска Америка завива наляво.

2.3. Втора глава: Поява и развитие на литературната журналистика в Латинска Америка

Латиноамериканската журналистика прави първите си стъпки на територията на днешно Мексико, където в средата на XVI век – тоест едно столетие след изобретението на Йоханес фон Гутенберг – е докарана първата печатарска преса отвъд океана. Случва се през 1539 г. Тогава се публикува *Relación del espantable terremoto que ha acontecido en las Indias*, (Checa Godoy, 2015, стр. 23).

Същинското разгръщане на журналистиката в региона обаче настъпва цели две столетия по-късно, през XVIII век. В този период първо другите основни центрове на испанската конкиста – Лима и Хавана, а след това и значима част от водещите градове между Мексико и Огнена земя се сдобиват със собствени печатарски машини.

През втората половина на века, под влиянието на европейското Просвещение и Френската революция, в региона започват да се издават вестници, финансирани от богати креолци. Сред най-забележителните заглавия от периода са *Diario Literario de México, dispuesto para la utilidad pública a quien la dedica* (1768), *Gaceta de Literatura* (1788-1795), *La Gaceta de la Habana* (1764), *El Mercurio Peruano* (1791-1795) и други.

С появата на модернизма в края на XIX започва налагането на литературната журналистика. Наричана също разказвателна журналистика (*periodismo narrativo*), тя е сплав между литературната традиция и журналистиката, представена в печатните информативни издания. Това е журналистика, сътворена с литературни похвати. Целта ѝ е да информира с емоционални изразни средства, за да предизвика чувства и реакции у читателя и съответно да се съхрани в неговата памет.

Хрониката е водещият жанр на литературната журналистика, а нейното развитие на латиноамериканска земя е обособено в три основни периода.

Първият период се свързва с „Хрониките от Индиите“ и обхваща края на XV век, целия XVI век и началото на XVII век. Повечето от хронистите са

католически свещеници, които придружават експедициите и описват наблюденията си. Текстовете им изобилстват със собственосъздадени митове и измислици, понякога контрастиращи с преживяното.

Вторият период е повлиян от появата на модернизма през XIX век и най-вече от творчеството на кубинеца Хосе Марти (1853-1895) и никарагуенеца Рубен Дарио (1867-1916). Текстовете им се превръщат в нов източник на информация за обществото, тенденциите, новостите, специфичното и различното от съседни или далечни земи вече стигат до публиката чрез журналистиката, а не само чрез книги или разкази на пътници, както е било до момента. Модернистите космополитизират читателя и му предлагат така наречения „литературен туризъм“, отвеждайки го на непознати места и в непреживени ситуации.

Третият период начева в края на 50-те и началото на 60-те години, заедно със зараждането латиноамериканския литературен бум и на така наречената Нова журналистика в Съединените щати. Първата стъпка в тази посока е направена в Аржентина от журналиста Родолфо Уолш, автор на първия свидетелски роман в историята „Операция Клане“.

Водещи жанрове на литературната журналистика са хрониката, профилът, репортажът и интервюто. Също така, макар по-рядко, се използват жанрове като автофикция, докуфикция, укрония, журналистика гонзо, журналистическо есе, рефлексивен разказ.

2.4. Трета глава: Методологична рамка на дисертационния труд

Методологичната рамка на дисертационния труд се базира на квалитативен метод на изследване, определен от четири набелязани хипотези. Използвани са следните инструменти и техники: експертни източници, сравнителни съпоставки, директно наблюдение, изучаване на случаи и анализ на съдържанието.

За да бъдат изпълнени целите и да бъде проверена верността на хипотезите, изследването се разгърна чрез следните въпроси:

1. Кои са водещите издания и източници за литературна журналистика в Латинска Америка?
2. Кои са водещите литературни журналисти в Латинска Америка?
3. Кои са най-известните творби и основните теми в не-фикцията на водещите литературни журналисти в Латинска Америка?
4. Коя е ролята на жената в латиноамериканската литературна журналистика?
5. Каква е символиката на отделните роли на женските персонажи в латиноамериканската литературна журналистика?
6. Какви промени маркират дамското присъствие в латиноамериканската литературна журналистика?
7. Кои са най-изявените авторки на не-фикция в Латинска Америка и кои са техните водещи теми?

2.5. Четвърта глава: Резултати и анализ на първия обект на изследването. Представители и тенденции на латиноамериканската испаноезична публицистика в периода от „бума“ до днес

В тази глава са представени петдесетте най-изтъкнати имена, които поставиха латиноамериканската испаноезична публицистика (и литература, задължително е да добавим, макар фикцията да не е обект на дипломната работа) на пиедестала на писаното слово през XX и XXI век.

Подборът беше направен на базата на квалитативно и квантитативно изследване, включващо четири антологии на латиноамериканската литературна журналистика (цитирани в библиографията), научни статии и наръчници върху темата (цитирани в библиографията), преглед и разбор на авторското присъствие в специализирани списания за литературна журналистика като „Крисис“, „Етикета Негра“, „Гатопардо“, „Сохо“, „Ве комо Виан“, „Орсай“, „Бонзай“, „Анфибия“, „Паула“, „Мундо Дайнерс“, „Ел Фаро“ плюс съдържанието и изучаваните автори в материята „Разказвателна

журналистика“ в Универсидад де Барселона (Испания) и Универсидад Техника Партикулар де Лоха (Еквадор).

В резултат на това проучване се сформираха две таблици с най-често публикуваните и цитираните имена от латиноамериканската литературна журналистика. А именно, таблица на класиците (с 15 автори, сред тях Алма Гилерприето, Карлос Монсивайс, Мигел Анхел Астуриас, Томас Елой Мартинес, Хулио Рамон Рибейро и др.) и таблица на представителите на новата вълна (с 35 автори, сред които можем да назовем Алберто Фугет, Ернан Касиари, Клудия Пиньейро, Родриго Хресан, Хайме Бейли, Порхе Ланата и др.), акомпанирани със съответните анализи и обобщения.

Дисбалансът в броя на авторите в двете таблици е логичен и базиран на факта, че през 60-те и 70-те години съществуват много по-малко автори и списания, свързани с литературната журналистика, отколкото през следващите десетилетия.

В отделна подточка е обърнато специално внимание на двама автори, световно признати като емблеми на Латинска Америка, както в литературата, така и в журналистиката. Става дума за Габриел Гарсия Маркес и Марио Варгас Лъоса. Те са представени чрез биографични данни, фактори за формирането им като творци и най-емблематични им творби, принадлежащи към жанровете на литературната журналистика.

А последната подточка в главата фокусира тенденциите в публицистиката в региона. В нея става дума за социално демографските характеристики на латиноамериканската публицистика, тълкуващи двуполюзното отношение към родината и към майката-родина у местните публицисти – една традиция, съхранена от епохата на модернизма до наши дни.

В същата подточка е отделено място на на видовете журналистика в региона и факторите за формирането на местните представители на литературната журналистика, начело с историческото наследство и произхождащия от него политическия ангажимент на творците.

И от друга страна в същата подточка се акцентира върху журналистическите прототипи в публицистиката на Латинска Америка, сред които най-разпространена е този на множествения журналист, следван от адвокатстващите журналисти, журналистите-педагози и журналистите-историци.

2.6. Пета глава: Резултати и анализ на втория обект на изследването: Дамското присъствие в латиноамериканската публицидника като отражение на социалното и политическо развитие в региона

Първата жена президент в двувековната история на латиноамериканските държави е Исабел Мартинес де Перон в Аржентина. Тя оглавява страната в периода 1974-1976 г., тоест едно десетилетие след „бума“. И двете президентки – Мартинес де Перон и Гейлер Техада – обаче идват на власт по назначение, а не чрез вота на гласоподавателите. Мартинес де Перон замества починалия си съпруг Хуан Доминго Перон, докато Гейлер Техада е предпочетена от парламента за временно изпълняваща длъжността след масовите убийства в Боливия на протестиращи в деня на Все Светии и последвалата политическа криза (1979).

По този начин първата дамска победа на политически избори в Латинска Америка се забавя чак до 1990 г., когато Виолета Чаморо е избрана за президентка на Никарагуа. В края на 90-те, през 1999 г., Чаморо е последвана от Мейра Елиса Москосо Родригес в Панама. И през новото хилядолетие от Кристина Фернандес де Кишнер (Аржентина), Лаура Чинчиля (Коста Рика), Мишел Бачелет (Чили) и Дилма Русеф (Бразилия). Интересно е да добавим, че Русеф, последната сред избраните, е от български произход; нейният баща е участник в Септемврийското въстание от 1923 г., в следствие на което емигрира в Бразилия.

Изброенните данни потвърждават приликите в тенденциите на литературната журналистика и политиката. И на двете сцени първите стъпки се правят през 70-те години, две десетилетия по-късно дамското

присъствие се затвърждава, за да се разгърне постепенно през настоящия век.

Разгледано по десетилетия, женското присъствие в латиноамериканската публицистика варира осезателно. От почти нулево присъствие в зародиша на литературния бум през 60-те години на миналия век до между 40 и 50% в наши дни.

Тук е мястото да отбележим, че отношението към жената в латиноамериканската публицистика е дуалистично, варира върху цялата палитра от чувства – от преклонението и обожанието до пренебрежителната маргиналност. В зависимост от епохата, тематиката и авторската позиция са се наложили няколко основни модела:

- Жената обект
- Жената майка
- Жената символ
- Жената антигерой
- Жената светица
- Жената муза
- Жената творец

Анализът на дамския образ като персوناж и творец в латиноамериканската литературна журналистика установи следните метафорични приложения на женските архетипи в не-фикцията на региона:

- „Майката“ като синоним на родината
- „Престъпницата“ и „вещицата“ като изразителки на родоотстъпничеството
- „Старицата“ и „добрата фея“ като паралел с модернизма
- „Девојката“ като олицетворение на бъдещето
- „Светицата“ като изразителка на народопсихологията в района
- „Прелъстителката“ като изображение на Латинска Америка

Женският образ като метафора на Латинска Америка е разгърнат в две основни посоки на страниците на местната не-фикция. От една страна

е есеистичният подход към женския образ-метафора, от друга – вулгаристичният.

Чрез есеистиката авторите опитват да открият логиката на случващото се и да дефинират реалността в рамките на един информативен продукт с образователна цел. По този начин те практически пренаписват местната история, като в нейния център поставят един „анонимен“, пропуснат в официалните версии персонаж – местната жена. Така латиноамериканските публицисти формират, или по-скоро реформират общественото мнение, пренасяйки обществения диалог на свой терен, а именно на сцената на думите, на моралните и етичните убеждения, встрани от политическата конюнктура и икономическите интереси, които по презумпция диктуват правилата.

От друга страна, чрез вулгаристичния подход авторите търсят натуралния образ на Латинска Америка. Нейната действителност без грим, без евфемизми, дори без илюзии в някои случаи (като например Лаура от „Бардаците на Ушуая“ на Гонсало Санчес). Чрез вулгаризацията на образа авторът се надява да убеди читателя (публиката като цяло) в истиността на своята позиция. Тоест той поставя всички карти на масата, не спестява нито един детайл, дори достига до гротескност в дадени ситуации. Целта на този акт е да привлече вниманието, да предизвика позиция у читателя и да покани обществото на дебат върху случващото се с героиня, която е отражение на Латинска Америка.

2.7. Заключение

С реализирането на генералната цел, а именно да се направи аналитичен обзор на латиноамериканската испаноезична публицистика през последните шест десетилетия – от периода на „бума“ до наши дни, изследването фокусира следните две насоки: първо, определяне на най-ярките представители и на водещите теми и тенденции на латиноамериканската испаноезична публицистика в избрания период, и второ, анализ и обобщение на дамското присъствие (авторки и

персонажи) в латиноамериканската публицистика като отражение на социалното и политическо развитие в региона.

Изследването се разви на базата на четири основни хипотези, по две за всяка от специфичните цели.

Първата от тях – Водещите литературни журналисти в Латинска Америка са и най-четените писатели от региона на световно ниво – получи позитивен резултат. Тенденцията се е съхранила от годините на „бума“ до настоящето. Разликата е, че по-голямата част от представителите от 60-те години придобиват световна популярност предимно с литературните си творби.

Втората хипотеза на изследването, гласяща че темите на латиноамериканската литературна журналистика са в пряка зависимост от политическите и социални промени в тамошното общество, също бе потвърдена. От „бума“ насам не-фикцията в региона е огледалото и фарът на обществения пулс. Тоест от една страна отразява случващото се, и от друга, търси решения на проблемите. Този подход е валиден както за класиците от 60-те години, така и за новото поколение латиноамерикански публицисти.

Третата хипотеза на изследването бе изградена върху идеята, че дамското присъствие в латиноамериканската публицистика е в унисон със социалния и духовен пулс в региона и е пряко отражение на промените през последните две десетилетия. И тя, също както предходните две, бе потвърдена с конкретни данни. Процентният растеж на дамското присъствие бележи една видима възходяща тенденция през последните три десетилетия, а именно от 0.3% в периода на „бума“ до 4.5% в следващите години.

Четвърта хипотеза, базирана на идеята, че женските персонажи в латиноамериканската литературна журналистика са метафорична проекция на местното светоусещане, също намери своето потвърждение чрез сравнителния анализ между женските архетипи в психологията, дамските персонажи в латиноамериканската литературна журналистика и местните стереотипи в исторически план. Така например бе подчертано, че

величаенето на жената е метафоричен отклик на любовта към родината и непреходните ценности, докато нейното вулгаризиране е свързано с негативните дадености в Латинска Америка, както в политически и социален аспект, така и в обществен и индивидуален план.

Паралелно с това, изследването постави седем въпроса, чрез които стана възможно изграждането на солидна база данни, която да аргументира изброените хипотези и съответно да доведе до изпълнението на набелязаните цели. Набелязаните седем въпроса получиха следните отговори:

1. Кой са водещите издания и източници за литературна журналистика в Латинска Америка?

Според декларирания авторски интерес (продажби на книжния пазар и брой на читатели на електронните версии) и съответното влияние в сферата на не-фикцията изпъкват следните латиноамерикански издания: „Летрас Либрес“ и „Гатопардо“ (Мексико), „Етикета Негра“ (Перу), „Крисис“, „Ве комо Виан“, „Ла мухер де ми вида“, „Анфибия“, „Орсай“, „Бонсай“ и „Кларин“ (Аржентина), „Ел Малпенсанте“, „Сохо“ и „Ел Еспектадор“ (Колумбия), „Клиник“ и „Паула“ (Чили), „Мундо Дийнерс“ (Еквадор), „Ел Фаро“ (Саладор), „Ел Паис“ (Уругвай), „Ла Насион“ (Коста Рика).

2. Кой са водещите литературни журналисти в Латинска Америка?

От периода на „бума“ това са: Алма Гилермоприето, Габриел Гарсия Марсек, Едуардо Галеано, Елена Понятовска, Ернесто Сабато, Карлос Монсивайс, Карлос Фуентес, Марио Варгас Льоса, Мигел Анхел Астуриас, Октавио Пас, Родолфо Уолш, Хорхе Луис Борхес, Хосе Доносо, Хулио Кортасар, Хулио Рамон Рибрейро. От така нареченото „междинно“ поколение, което изиграва ролята на мост между класиците и съвременната публицистика, трябва да назовем имената на Ектор Абад Фалсиолинсе, Исабел Алиенде, Луис Сепулведа, Марио Левреро, Мартин Капарос, Освалдо Сориано, Педро Хуан Гутierrez, Роберто Боланьо, Серхио Рамирес и Хуан Вижоро. А след актуалните представители на латиноамериканската

литературна журналистика референтни са имената на Алберто Салседо Рамос, Алберто Фугет, Габриела Алеман, Ернан Касиари, Карлос Дада, Клаудия Пиньейро, Лейла Гериеро, Леонардо Аберкорн, Леополдо Брисуела, Оскар Мартинес, Родриго Фресан, Роналдо Менендес, Сантиаго Гамбоа, Сантиаго Ронкайоло, Серхио Олгин, Сусана Виенер, Уенди Гера, Хайме Бейли, Хорхе Волпи, Хорхе Ланата, Хосефина Лиситра, Хулио Вилянуева Чан, Хуан Мануел Роблес и Хуан Пабло Менесес.

3. Кои са най-известните творби и основните теми в не-фикцията на водещите литературни журналисти в Латинска Америка?

Сред най-известните творби на латиноамериканската не-фикция е задължително да назовем „Разказ за едно корабкрушение“ на Габриел Гарсия Маркес, „Големият латиноамерикански роман“ на Карлос Фуентес, „Огледала“ на Едуардо Галеано, авторската рубрика „Пробния камък“ на Марио Варгас Лъоса, „Операция Клане“ на Родолфо Уолш, „Нощта на Тлателолко“ на Елена Понятовска“, „Романът на Перон“ на Томас Елой Мартинес. Разбира се, изброените произведения далеч не изчерпват списъкът от забележителни не-фикция творби в Латинска Америка, към които можем да добавим заглавията от таблица 1 и таблица 2 на дисертацията, както и произведенията на предшествениците Хорхе Луис Борхес и Хуан Карлос Онеи. Колкото до темите, както неколккратно бе отбелязано, те фокусират наболетите проблеми на региона от политиката, социалния живот и личностните взаимоотношения.

4. Коя е ролята на жената в латиноамериканската литературна журналистика?

Ролята на жената в латиноамериканската литературна журналистика обхваща цялата палитра от емоции – от най-позитивните (майка, родина, светица) до най-отрицателните (вещица, престъпница, родоотстъпница). Жената е централна фигура в публицистиката, а

активното ѝ участие в съзидателния процес бележи видимо нарастване през последните три десетилетия.

5. Каква е символиката на отделните роли на женските персонажи в латиноамериканската литературна журналистика?

Дамското присъствие в местната не-фикция метафорично отразява авторовото отношение към самата Латинска Америка. Поради тази причина, както бе споменато в предния отговор, е толкова вариращо идостига до крайности – от обожание до пълно отрицание. Детайлната съпоставка на женските роли с местната действителност (разгледано по архетипи и категории) е предложена в пета глава на изследването.

6. Какви промени маркират дамското присъствие в латиноамериканската литературна журналистика?

От гледна точка на авторовото присъствие, последните три десетилетия бележат видимо нарастване на дамското присъствие в латиноамериканската не-фикция . От 0.3% в периода на „бума“ до 4.5% в наши дни. И както бе отбелязано по-горе, тенденцията е в унисон с политическите и социални промени в местното общество.

7. Кои са най-изявените авторки на не-фикция в Латинска Америка и кои са техните водещи теми?

Грандамите на латиноамериканската литературна журналистика са мексиканките Елена Понятовска и Алма Гилермоприето, които съпътстват ефекта на „бума“ през 70-те години. По-късно тяхният път е продължен от авторки в цяла Латинска Америка, сред които като референтни имена трябва да назовем Лейла Гериеро, Хосефа Лиситра, Сусана Виенер, Габриела Алеман, Мария Морено, Лиса Лопес, Лаура Копочуиан Тадей, Лаура Кастеянос, Сабина Берман, Еухения Сивако и други.

2.8. Принос на изследването към темата

Приносът на настоящето изследване е маркиран в три основни посоки, принадлежащи към категориите на приложните и научно-приложните приноси.

От една страна предлага на българската академична общност информация върху слабоизследвана и съответно непозната глава от историята на световната журналистика. А именно латиноамериканската публицистика. Безспорен факт е, че не малка част от изброените автори са превеждани, четени и съответно широко популярни в България, като например Габриел Гарсия Маркес, Марио Варгас Льоса, Карлос Фуентес, Октавио Пас, Томас Елой Мартинес, Едуардо Галеано, Хуан Карлос Онеги, Марио Бенедети, Роберто Боланьо и други. Ала присъствието на изброените автори на българския книжен пазар е ограничено – с много малки изключения – само в сферата на литературната фикция. С други думи, журналистическият им принос е непознат. Затова изследването си постави за цел чрез крайния си продукт – дисертационния текст – да запълни тази ниша.

Паралелно, в процеса на изследването – и това е втората от набелязаните посоки – бе произведена поредица от статии от автора на дисертационния труд. Поредицата е посветена на различни представители на латиноамериканската литература и литературна журналистика. А именно:

- „Другата реалност на Томас Елой Мартинес“
- „Ернан Касиари: на живо от живота“
- „Неразказаната част за Борхес“
- „Разговорът, който продължава вече половин век“ (фокусирано върху „Разговор в Катедралата“ на Марио Варгас Льоса и 50-годишнината от написването на творбата)
- „Родолфо Уолш, непознатият баща на Новата журналистика“

- „ЧРД, Сто години самота“ (с акцент върху творческото завещание на Габриел Гарсия Маркес)
- „Луис Сепулведа, празният стол в първата редица“
- „Последният мохикан на латинобума“ (посветено на Марио Варгас Льоса)
- „Жената в латиноамериканската литературна журналистика от бума до днес“
- „Геополитически контекст за раждането на модерната испаноезична публицистика в Латинска Америка“
- „Поява и развитие на литературната журналистика в Латинска Америка“

Последните три текста от изброените бяха публикуван в дигиталното издание на „Медиите на 21 век“, а останалите в печатното издание на списание „Икономист“, което е франчайс на английския „The Economist“. Детайлите по всички текстове са споменати в раздела „Собствени публикации по темата“ в библиографията на дипломната работа.

Наред с това – и тук иде реч за третата посока в приноса, – авторът на изследването, в качеството си на преподавател по „Разказвателна журналистика“ в еквадорския университет „Универсидад Техника Партикулар де Лоха“, подготви виртуален гид по темата. Той бе озаглавен „Periodismo Narrativo. Guía didáctica“ (Разказвателна журналистика. Дидактически гид) и публикуван под щемпела на цитирания по-горе университет.

Гидът също е детайлизиран в раздела „Собствени публикации по темата“ в библиографията. В него се поставя специален акцент върху историята на литературната журналистика, жанровете и техниките, както и на най-изявените представители, сред които са Габриел Гарсия Маркес, Марио Варгас Льоса, Томас Елой Мартинес, Родолфо Улош, Ришард Капушински, Джордж Оруел, Гюнтер Валраф, Ориана Фалачи и новото поколение латиноамерикански автори в лицето на Лейла Гериеро, Мартин Капарос, Алберто Салседо Рамос, Хуан Вижоро и други.

2.9. Библиография

Източници на български език:

Бегбеде, Фредерик (2021). *Човекът, който се смее*. София: Колибри.

Гарсия Маркес, Габриел (1994). *Генералът в своя лабиринт*. София: Народна култура.

Дюрант, Уил (2020). *Великите умове и идеи в историята*. София: Пергамент Прес.

Ефтимова, Андреана (2011). *Аргументативното писане в журналистическите жанрове: есето*. София: електронно списание Медии и обществени комуникации, брой 10, май. Текстът е достъпен на адрес: <https://n9.cl/s38y3>

Кундера, Милан (2020). *Една среща*. София: Колибри.

Мавродиева, Иванка & Тишева, Йовка (2014). *Академично писане за докторанти и постдокоратни*. София: Университетско издателство. Св. Климент Охридски.

Мартинес, Томас Елой (2008). *Журналистика и разказ: предизвикателства за XXI век*. Списание Литературата №4. София: СУ Климент Охридски. София.

Монова, Тотка (2017). *Другата война – контравселената на жените*. София: електронно списание Маргиналия, 9 май. Текстът е достъпен на адрес: <https://n9.cl/teg0d>

Монова, Тотка (2019). *Рефлексивният журналистически разказ – между „голите“ факти и емоционалната истина / I глава към книгата Комуникация, медии, манипулация, под съставителството на Венцеслав Бондиков*. София: Холотера

Монова, Тотка (2020). *Литературнокритическият разказ като особен вид структуриране на реалността*. София: електронно списание Медии и

обществени комуникации, брой 45, откомври. Текстът е достъпен на адрес:
<https://n9.cl/30bbo>

Петров, Милко (2010-А). *Америка – социалният тропик*. София: Сиела.

Петров, Милко (2010-В). *Нови предизвикателства пред журналистиката на САЩ (1998-2008)*. София: електронно списание Медии и обществени комуникации, брой 4, януари. Текстът е достъпен на адрес:
<https://n9.cl/24km8>

Петров, Милко (2019). *Журналистиката – другото измерение на живота*. София: онлайн издание Медиите на 21 век. Текстът е достъпен на адрес:
<https://n9.cl/kr0se>

Петров, Милко (2020). *От индустрията на факта до индустрията на фейкнюз*. София: онлайн издание Медиите на 21 век, януари. Текстът е достъпен на адрес: <https://n9.cl/3cncz>

Питърсън, Джордан (2019). *12 правила за живота. Противоотрова срещу хаоса*. София: Гнездото.

Попова, Мария (2012). *Журналистическа теория*. София: Фабер

Стойков, Любомир (2010-В). *Красотата е послание*. София: електронно списание Медии и обществени комуникации, брой 26, януари. Текстът е достъпен на адрес: <https://n9.cl/lhkmb>

Тодоров, Светослав (2019). *Хладнокръвни истории*. София: дигитално издание на вестник Капитал от 17 май 2019. Текстът е достъпен на адрес:
<http://cort.as/-RAly>

Чуждестранни източници:

Aguinaga, Enrique de (2002). *El periodista en el umbral del siglo XXI*. Madrid: UCM, Estudios sobre mensajes periodísticos, volumen 8. Disponible en:
<https://n9.cl/hdnd3>

Allende, Isabel (2003). *Mi país inventado*. Barcelona: Areté.

Bauman, Zygmunt (2020). *Amor líquido*. Barcelona: Paidós.

Betancur, Belisario (1989). *García Márquez en el laberinto del general*. Madrid: diario El País. Disponible en: <http://cort.as/-SJA5>

Bravo, Pilar & Paoletti, Mario (1999). *Borges verbal*. Buenos Aires: Emecé.

Burkle B., Martha (1997). *La post-televisión y la construcción de la sexualidad de la mujer*, en Razón y Palabra, julio de 1997, edición especial.

Caparrós, Martín (2008). *A quien correponda*. Barcelona: Anagrama.

Caparrós, Martín (2014). *El Hambre*. Barcelona: Anagrama.

Casciari, Hernán (2008). *España, decí alpiste*. Buenos Aires: Sudamericana.

Casciari, Hernán (2015). *Fragmento del libro El mejor infarto en mi vida*. Disponible en: <https://n9.cl/ewadm>.

Checa Godoy, Antonio (2015). *Historia de la Comunicación*. Loja: UTPL

Crisis (1973), edición 1 / mayo. Buenos Aires, Argentina.

Darío, Rubén (2013). *Crónicas viajeras*. Buenos Aires: EFL.

De la Peña (2019). *Mario y los perros (capítulo de la serie documental Imprescindibles)*. Madrid: RTVE. Disponible en: <http://cort.as/-SeXA>

Diez, Julián (2012). Introducción del libro *La puerta de bronce y otros relatos* de Raymond Chandler. Madrid: Cátedra.

Dreifus, Claudia (1983). *García Márquez*. Chicago: revista Playboy, febrero-1983. Disponible en: <http://cort.as/-SRI3>.

Eco, Umberto (2004). *Historia de la belleza*. Barcelona: Lumen.

Ellis, Warren (2011). Prólogo del libro *Penny, la roja* de Laurie Penny. Buenos Aires. Capital intelectual.

Fallaci, Oriana (1980). *Entrevista con la historia*. Bogotá: Círculo de lectores.

Fernández, Alberto (2021). *Discurso para la visita de Pedro Sanchez*. Disponible en: <https://n9.cl/s7rwf>.

Fowks, Jacqueline (2021). *Qué hacer con el cadáver de un monstruo llamado Abimael Guzmán*. Disponible en: <https://n9.cl/z5fxj>

- Fresán, Rodrigo (2009). *Historia argentina*. Barcelona: Anagrama.
- Fuentes, Carlos (2011). *La gran novela latinoamericana*. México D.F: Alfaguara.
- Fuguet, Alberto (2016). *Missing*. Bogota: Random House.
- Galdos, Jesus Saiz; Fernandez Ruiz, Beatriz & Álvaro Estramiana, José Luis (2007). *De Moscovici a Jung: El arquetipo femenino y su iconografía*. Atenea Digital 148. Disponible en: <https://n9.cl/tk6us>
- Galeano, Eduardo (1971). *Las venas abiertas de América Latina*. New York: Monthly Review.
- Galeano, Eduardo (1995). *Mujeres*. Madrid. Alianza Cien
- Galeano, Eduardo (2008). *Espejos*. México D.F: Siglo XXI.
- Galeano, Eduardo (2010). *Memoria del fuego. 3. El siglo del viento*. Buenos Aires: Siglo Veintiuno Editores.
- Galeano, Eduardo (2012). *Días y noches de amor y guerra*. Madrid: Alianza editorial.
- Galeano, Eduardo (2012). *Los hijos de los días*. Buenos Aires: Siglo XXI Editores.
- García, Kevin (2011). *Periodismo, arte y testimonio. Operación masacre: el legado de un escritor anfibio*. Cali: Revista Nexus Comunicación Nº5. Disponible en: <http://cort.as/-QwZI>
- García Márquez, Gabriel (1947). *La tercera resignación*. Bogotá: diario El Espectador. Disponible en: <http://cort.as/-RiQW>
- García Márquez, Gabriel (1973). *La verdadera muerte de un Presidente*. La Habana: Ciudad Seva – casa digital. Disponible en: <http://cort.as/-STeG>
- García Márquez, Gabriel (1982). *La penumbra del escritor de cine*. Madrid: diario El País – sección Tribuna. Disponible en: <http://cort.as/-STi5>
- García Márquez (1991). *Entrevista radial*. Bogotá: Caracol Radio, mayo de 1991. Disponible en: <http://cort.as/-STW4>
- García Márquez, Gabriel (2012). *Relato de un naufrago*. Bogotá: Norma.

García Márquez, Gabriel (2015-A). *Obra periodística I. Textos costeños 1948-1952*. México D.F: Diana.

García Márquez, Gabriel (2015-A). *Obra periodística II. Entre cachacos 1954-1955*. México D.F: Diana.

García Márquez, Gabriel (2015-A). *Obra periodística III. De Europa y América 1955-1960*. México D.F: Diana.

García Márquez, Gabriel (2015-A). *Obra periodística IV. Por la libre 1974-1995*. México D.F: Diana.

García Márquez, Gabriel (2015-A). *Obra periodística V. Notas de prensa 1961-1984*. México D.F: Diana.

García Márquez, Gabriel (2015-B). *Vivir para contarla*. Barcelona: Random House.

García Márquez, Gabriel (2018). *El escándalo del siglo*. Barcelona: Random House.

Gasparini, Juan (2002). *Mujeres de dictadores*. Barcelona: Península.

Gómez Aquilera, Fernando (2010). *José Saramago. La consistencia de los sueños*. México D.F.: Alfaguara.

Guerra, Wendy (2016). *Domingo de Revolución*. Barcelona: Anagrama.

Haberkorn, Leonardo (2007) *El último Hitler uruguayo*. Lima: revista Etiqueta Negra (núm. 55, diciembre)

Hernández, Isabel Steva (2014). *Escritores (capítulo García Márquez)*. Barcelona: Blume.

Herrscher, Roberto (2012). *Periodismo narrativo*. Barcelona: UBe – Periodismo Activo 1.

Jaramillo Agudelo, Darío (2012). *Antología de crónica latinoamericana actual*. Madrid: Alfaguara.

Jiménez Barca, Antonio (2017). *Canudos, la ciudad del fin del mundo*. Madrid: revista El País Semanal. Disponible en: <https://xurl.es/7us8q>

Jordán, D. & Alvarado, J. (2016). *La crónica, el género literario del periodismo que merece sobrevivir*. INNOVA Research Journal, 1 (12), 35-43. <https://doi.org/10.33890/innova.v1.n12.2016.138>

Kovacic, Fabián (2016). *Galeano. La biografía*. Buenos Aires: Ediciones B.

Lanata, Jorge (2004). *ADN*. Buenos Aires: Planeta.

León, Rafaella (2017). *Un nuevo escenario*. Lima: revista Somos del diario El Comercio (edición del 08.09.2017).

Maristain, Mónica (2015). *Bolaño. El hijo de Mister Playa*. Buenos Aires: Treinta y seis.

Martínez, Tomás Eloy (1995). *Santa Evita*. Buenos Aires: Planeta.

Martínez, Tomás Eloy (2006). *Lo mejor del periodismo de América Latina*. Bogotá: CEMEX / FNPI.

Montaner, Carlos Alberto, Mendoza, Pinio Apuleyo & Vargas Llosa, Alvaro (1996). *Manual del perfecto idiota latinoamericano*. Barcelona: Plaza & Janés.

Monterroso, Augusto (2003). *La letra E*. México D.F: Era.

Mundo Diners (2006), edición 284 / enero. Quito, Ecuador.

Mundo Diners (2021), edición 464 / enero. Quito, Ecuador.

Osorno, Guillermo, compilador (2010). *Crónicas de otro planeta*. México DF: Debate.

Paoletti, Mario (2011). *Las novias de Borges*. Buenos Aires: Emecé.

Puerta, Andrés (2011). *El periodismo narrativo o una manera de dejar huella de una sociedad en una época*. Anagramas – Universidad de Medellín, 9, No 18, 47-60.

Paterson, Carlos Miguel (2003). *El buen reportaje, su estructura y características*. Panamá: Revista Latina de Comunicación Social, 56.

Piglia, Ricardo (2013). *La ciudad ausente*. Barcelona: Debolsillo.

Piñeiro, Claudia (2013). *Un comunista de calzoncillos*. México D.F.: Alfaguara.

Rey Rosa, Rodrigo (2001). *Piedras encantadas*. Buenos Aires: Ediciones El Andariego.

Roa Bastos, Augusto (2007). *Madama Sui*. Buenos Aires: Alfaguara.

Rodríguez, Manuel Silva. (1988). *Historia del nuevo periodismo*. Recuperado de la revista Chasqui, Revista Latinoamericana de Comunicación, 26. Disponible en: <https://n9.cl/lnkf>.

Rodríguez Freyle, Juan (1975). *El Carnero*. Cali: Círculo de lectores.

Rojas, Diego (2020). *Crítica, tortura y arrepentimiento: Heberto Padilla, el poeta que criticó a Cuba y dividió a los escritores del boom*. Disponible en: <https://n9.cl/zsnt>.

Rotker, Susana (2005). *La invención de la crónica*. México D.F: Fondo de Cultura Económica.

Sabato, Ernesto (1977). *Programa A Fondo* (fragmento utilizado 1:58-3:12). Madrid: RTVE. Disponible en: <https://url2.cl/8ijhx>

Sabato, Ernesto (2011). *Antes del fin*. Buenos Aires: Planeta.

Scármeta, Antonio (2003). *El cartero de Neruda*. Barcelona: De bolsillo.

Setti, Ricardo (1988). *Diálogo con Vargas Llosa*. San José: revista Cosmos, Disponible en: <https://xurl.es/dhnq2>

SoHo (2005), edición 40 / noviembre – diciembre. Quitó, Ecuador.

Soriano, Osvaldo (2010). *La hora sin sombra*. Buenos Aires: Seix Barral.

Tododor, Tzvetan (2011). *La conquista de América. El problema del otro*. Buenos Aires: Siglo veintiuno.

Vallejo, César (2014). *Camino hacia una tierra socialista*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.

Vargas Llosa, Mario (1993). *El pez en el agua. Memorias*. Barcelona: Seix Barral.

Vargas Llosa, Mario (2002). *El lenguaje de la pasión*. Madrid: Punto de lectura.

Vargas Llosa, Mario (2003). *La guerra del fin del mundo*. Madrid: Punto de lectura.

Vargas Llosa, Mario (2005). *La Fiesta del Chivo*. Madrid: Alfaguara.

Vargas Llosa, Mario (2019). *Tiempos recios*. Bogotá: Alfaguara.

Vargas Llosa, Mario (2021). *Claramente el Gobierno ha tomado partido en estas elecciones por el candidato aparentemente humilde*. Lima: diario El Comercio, 9 de julio. Disponible en: <https://n9.cl/ap81d>.

Vilela Galván, Sergio (2003). *El cadete Vargas Llosa. La historia oculta tras La ciudad y los perros*. Santiago de Chile: Planeta.

Walsh, Rodolfo (1967). *Esa mujer*. Buenos Aires: FADU-UBA. Disponible en: <https://n9.cl/b9xq3>

Walsh, Rodolfo (2001). *Operación Masacre*. Buenos Aires: Ediciones de la Flor.

Wiener, Gabriela (2015). *Llamada perdida*. Barcelona: Malpaso Ediciones.

Wolfe Tom (2012). *El Nuevo Periodismo*. Barcelona: Anagrama.

Zubiría Mutis, Blas (2004). *Caudilismos y dictaduras en América Latina: una indagación histórica desde la literatura y otras fuentes*. Baranquilla: revista Historia del Caribe, volumen 3, número 9. Disponible en: <https://n9.cl/os8zg>

Собствени публикации по темата:

Стоичков, Владимир (2019-А). *Другата реалност на Томас Елой Мартинес*. Списание Икономист №34. София: S Media AD. Текстът е достъпен на адрес: <http://cort.as/-STjn>

Стоичков, Владимир (2019-Б). *Ернан Касуари: на живо от живота*. Списание Икономист №38. София: S Media AD. Текстът е достъпен на адрес: <http://cort.as/-STjV>

Стоичков, Владимир (2019-В). *Неразказаната част за Борхес*. Списание Икономист №35. София: S Media AD. Текстът е достъпен на адрес: <http://cort.as/-STjZ>

Стоичков, Владимир (2019-Г). *Разговорът, който продължава вече половин век*. Списание Икономист №28. София: S Media AD. Текстът е достъпен на адрес: <http://cort.as/-STjy>

Стоичков, Владимир (2019-Д). *Родолфо Уолш, непознатият баща на Новата журналистика*. Списание Икономист №41. София: S Media AD. Текстът е достъпен на адрес: <http://cort.as/-SuJv>

Стоичков, Владимир (2019-Е). *ЧРД, „Сто години самота“*. Списание Икономист №18. София: S Media AD. Текстът е достъпен на адрес: <http://cort.as/-S1ki>

Стоичков, Владимир (2020-Ж). *Луис Сепулведа, празният стол в първата редица*. Списание Икономист №14/214. София: S Media AD. Текстът е достъпен на адрес: <http://cort.as/-STjn>

Стоичков, Владимир (2020-З). *Последният мохикан на латинобума*. Списание Икономист №03/203. София: S Media AD. Текстът е достъпен на адрес: <http://cort.as/-STjn>

Стоичков, Владимир (2021). *Жената в латиноамериканската литературна журналистика от бума до днес (1960-2020)*. София: Медиите на 21 век. Онлайн издание за изследвания, анализи, критика, 05.02.2021. Текстът е достъпен на адрес: <https://n9.cl/9yk7j>

Стоичков, Владимир (2021). *Геополитически контекст за раждането на модерната испаноезична публицистика в Латинска Америка*. София: Медиите на 21 век. Онлайн издание за изследвания, анализи, критика, 14.12.2021. Текстът е достъпен на адрес: <https://n9.cl/ei412>

Стоичков, Владимир (2022). *Поява и развитие на литературната журналистика в Латинска Америка*. София: Медиите на 21 век. Онлайн издание за изследвания, анализи, критика, 17.01.2022. Текстът е достъпен на адрес: <https://n9.cl/3adjm>

Stoitchkov, Vladimir (2020). *Periodismo Narrativo. Guía didáctica*. Loja: UTPL.

2.10. Приложения

В дисертацията са включени три приложения. Първото от тях е списък с най-изявените имена и творби от периода на така наречените „Хроники от Индиите“. Второто е беседа с Марио Варгас Льоса в Културния дом на Кито на тема „Еротизмът в литературата“. Текстът от събитието бе публикуван в септемврийския брой на българското списание „За Хората“ (2007). И третото е интервюто с гватемалския писател и литературен журналист Родриго Рей Роса, взето по време на 40-ия Панаир на книгата на Буенос Айрес през 2014 г. Приложени са два текста. Първият, публикацията в брой 404 на еквадорското списание „Мундо Дайнерс“ и вторият, версията за българското списание „Икономист“ (2020).